

Gods Knikkers

Toen op Procyon B2 een tros Leptuanen aan boord kwam, als je die verzameling bewegingen tenminste mag samenvatten in het woord ‘komen’, begon ik duchtig spijt te krijgen dat ik deze tocht was begonnen. Zelfs de kleine bemanning, door de wol geverfde ruimtevaarders van Sirius IV, keek een beetje moeilijk. Het probleem met Leptuanen is niet zozeer dat ze methaan inhaleren – want iedereen mag ademen wat hij wil – maar dat ze zo veel lichaamsgleuven hebben en dat die allemaal voortdurend rusteloos gapen, stulpen, kloppen en kronkelen. In onaangename, blauwgroene tinten.

‘Alles went, meneer Steen,’ suste de kapitein, nadat ik had gevraagd of hij de tros de eetzaal wilde uitsmijten, hetgeen hij niet wilde. De steward, een donkerblauwe Siriaan met nog maar zeven hoorntjes, vulde zwijgend mijn glas bij: *Mouton Cadet* uit 2493, een goed jaar.

‘Dank je, jongen,’ zei ik, vriendelijk in zijn deinende staart knijpend. Hij kirde even. Ach, de jeugd.

De Leptuanen sloten hun zuignapjes aan op de ventielen van het glimmende biopaneel en even kreeg ik

medelijden. Ik heb nooit precies geweten waar hun gezicht zit, dus laat staan wat het uitdrukt, maar wie zich zó moet voeden kan geen weet hebben van de ware culinaire geneugten – een geroosterde hazebout, een varkenspastei, een rijpe Bordeaux.

Ik had eigenlijk niets tegen Leptuanen, maar ik was in de voorafgaande dagen prikkelbaar geworden door alle vertragingen. De interstellaire bureaucratie is met geen pen te beschrijven. We waren al twaalf dagen onderweg en we hadden nog niets anders gedaan dan nieuwe passagiers bijladen vanaf vijf planeten in onze sector van de Melkweg. De inklaring van medereizigers had aanzienlijk meer tijd gekost dan de korte trips van planeet tot planeet.

Toen ik zelf aan boord ging, op Markwaard, Aarde, hadden de zwartekousen van de douane daar mij trouwens ook het hemd van het lijf gevraagd. Of ik als kind in bed had geplast. Of ik de hoofdwerken van Posterholt had gelezen. Hoe lang ik dacht weg te blijven. En waarom ik trouwens niet gewoon thuis bleef.

Dat laatste was wel een goede vraag.

Ik heet Steen. Ik ben makelaar in landerijen, voornamelijk binnen het Zonnestelsel, en steenrijk. Erger is dat ik twee

maanden geleden tachtig ben geworden. De vage tekenen van een midlifecrisis (altijd gedacht dat *ik* daar geen last van zou hebben) namen de allure aan van obsederende, klassieke symptomen: slapeloosheid, geprikkeldheid om het minste of geringste, gebrek aan eetlust, zwart cynisme. Vrouwen boeiden mij niet meer en ik overwoog mijn renstal van klassieke raketten van de hand te doen. Toen zeiden de dokters dat ik er eens uit moest. Bea en zelfs Laura vonden dat ook.

Het viel niet mee een geschikte reis te vinden. Ik wilde iets anders dan een gewone toeristische tocht naar een planeet met een zuurstofatmosfeer, lage zwaartekracht, twee of drie zonnen, ideaal zwemwater en hoeren te kust en te keur. Bea attendeerde me op een klein reisbureau dat 'een avontuurlijke safari langs denkbare godsgedaanten' had aan te bieden. Ik geloof helemaal nergens in, maar dat leek mij wel wat.

Omdat ik gewend ben eersteklas te reizen, heb ik het bedrijfje maar eerst even opgekocht. De nu vorige eigenaar vertelde mij onder vier ogen dat hij privé een geweldige hekel had aan het Posterholtiaanse neo-positivisme en de atheïstische kilheid die daaruit voortvloeide, vooral sinds het een verplicht vak op alle scholen was geworden, zelfs in de beroepsopleidingen van

tuinlieden en egaliseerders. (Hij wist inmiddels dat ik makelaar in landerijen was.)

'Mijn God,' zei hij, 'wat was het leven leeg geworden. Ik heb geldschietters gezocht en een schip gekocht, de *Stella Maris*. En wat het reisprogramma betreft: er is sprake van *denkbare* godsgedaanten. Ik geef geen garanties. In de kleine lettertjes van de passagierscontracten staat dat wij niet aansprakelijk zijn voor ontmoetingen met welke God of duivel dan ook.'

'Zo hoort het ook,' zei ik. 'Geen gesodemieter achteraf.'

Maar op Procyon B2 zag ik de reis dus niet meer zitten. Ik had verder natuurlijk geen details gevraagd, want dat doe je niet als het gaat om een therapeutisch uitstapje. De kapitein wist wel dat ik de eigenaar was, maar in zijn schip was hij natuurlijk de hoogste baas en kon hij desgewenst op zijn strepen gaan staan. Een goede kracht; ik heb hem gehandhaafd.

'Deze keer gaan we echt op reis, meneer Steen,' zei hij, nadat hij een glas *Mouton Cadet* had afgeslagen omdat hij nog moest transmuteren. Heb ik al gezegd dat er ten slotte vijftig passagiers aan boord van de *Stella Maris* waren? De tros Leptuanen telde voor één, maar had wel een toeslag moeten betalen. De reissom was ook

zonder toeslag al groot genoeg, maar de ervaring in de makelaardij had mij geleerd dat bepaalde klanten dat op zichzelf reeds als een attractie beschouwen. En als bijkomende attractie stond in het reiscontract dat de eigenaar noch de kapitein van de *Stella Maris* aansprakelijk was voor het leven van de passagiers. De reizen waren dan ook altijd volgeboekt.

De blauwe Siriaan vroeg of ik hem nog in mijn hut verwachtte en hoe laat dan precies.

‘Met jouw tanden zeker!’ spotte ik, zogenaamd in afgrijzen naar de witte, spitse bijtertjes in zijn half openhangende kaken wijzend. In hun hartstocht vergaten de Sirianen wel eens hoe teer en gevoelig het menselijk lichaam is. ‘Maar inderdaad, je kunt me straks nog een fles *Mouton* brengen.’

Het klopte, daarna gingen we echt op reis. Interstellare schepen die grote afstanden willen afleggen doen dat volgens een soort patroon van lussen, officieel transmutaties genoemd. Daarbij wordt de massa van een ster gebruikt om het schip in één zwiepende omwenteling meer vaart te geven – en zo slingert het schip zich van ster tot ster, zoals de oude Tarzan dat deed aan zijn lianen. Veel meer heb ik er nooit van begrepen. Op school

besteedden ze meer aandacht aan Posterholt dan aan ruimtevaart. De principes van de makelaardij werden er trouwens al helemáál niet behandeld.

Maar ik begreep verdraaid goed dat er iets was misgegaan, toen we tien dagen later nog steeds vastzaten op een naamloze, barre steenklomp ergens halverwege het Zonnestelsel en het centrum van de Melkweg. ‘We hebben panne,’ had de kapitein twee dagen na ons vertrek van Procyon gezegd, ‘maar maakt u zich vooral geen zorgen.’

Tijdens het gedwongen oponthoud had ik tijd om over de gekste dingen uitvoerig na te denken, bij voorbeeld over mijn leven tot dan toe. Een arme jeugd, een briljante carrière in het zakenleven, succes bij de vrouwen, maar nu, in de kracht van mijn leven, nog steeds zonder echtgenote, zonder kinderen, zonder doel voor ogen. En ik vroeg me af of de zwartekousen met hun ascese en hun alles doordringend godsbesef uiteindelijk misschien tóch de verstandigste weg bewandelden. Zij bestreden de wetten van Posterholt niet, maar negeerden ze gewoon. Zij gingen hun eigen gang. En hun vrouwen, zo had ik mij laten vertellen, waren moeilijk te ontdooien, maar áls het zo ver was – ha, warm, hartstochtelijk, krachtdadig waren ze dan! Aldus mijn zegslieden.

‘Kan dit geintje nou verdomme niet afgelopen zijn?’ vroeg ik de kapitein op de vijfde of zesde dag, toen ik langzaam uitgemediteerd raakte. Dacht hij misschien dat deze zogenaamde panne misschien een manier was om ons aan een godservaring te helpen?

‘Het spijt me, meneer Steen,’ zei hij. ‘We zitten echt vast. We doen ons uiterste best, maar ik kan helaas niet beloven...’

De meeste passagiers kregen allengs last van een kille, naderbij sluipende paniek. De kapitein bleef geruststellende woorden verkondigen, maar vanaf de achtste dag werden zuurstof, methaan, water en voedsel op rantsoen gesteld. Door de patrijspoorten zagen wij het pokdalige, kale gezicht van de astroïde waarop wij gestrand waren. Het ruimteschip lag scheef tegen een hoop steengruis en rotsblokken in een positie die op zichzelf al weinig goeds beloofde. Bovendien wisten we dat er buiten een absoluut vacuum heerste, een ijzige koude en een eeuwige duisternis, die alleen tijdelijk kon worden verdreven door onze scheepslampen. Maar die brandden natuurlijk op minder dan halve kracht, om energie te sparen.

In die troosteloze situatie deed de kapitein zijn uiterste best om ons af te houden van wanhoops-

gedachten. Hij hield streng de hand aan alle formaliteiten, ook tijdens de sobere maaltijden. Zelf kreeg ik geen bijzondere behandeling van hem, hoewel ik niet alleen de enige medemens aan boord was (Aardegenoot nog wel), maar bovendien de eigenaar. Hij bracht zelfs bijna nog meer tijd door bij de Leptuanen dan bij mij, maar dat had misschien te maken met de toeslag die zij hadden betaald.

Op de tiende dag, ik zei het al, begon mijn geduld op te raken. Die dag kwam de kapitein vlak na het ontbijt met een verdelingsplan voor de volgorde waarin de passagiers aan de Omvormer zouden worden gevoed als we nog lang op deze steriele rotsformatie zouden blijven vastzitten. Het ging er niet primair om, zo begreep ik uit de gehakkelde verklaring van de bevelvoerder, dat de Omvormer onze lichamen moest omzetten in voedsel voor de overblijvers, maar het had iets te maken met een algemeen tekort aan energie en een specifiek tekort aan bepaalde organische bouwstoffen. Een hele troost.

‘Vitamines voor het computerbrein zeker,’ sneerde ik gevat.

De andere passagiers namen de mededeling nogal laconiek op. Of misschien waren zij op dat moment al helemaal versuft en verslagen door de sombere doem die

immers al dagenlang op ons drukte. Zwijgend namen ze kennis van de volgorde die de computer had vastgesteld op basis van de theorema's van Posterholt (wie anders), de ontbindingsfactor van het lichaam en nog een paar andere variabelen. Alle passagiers kregen tien uur de gelegenheid om vanaf de terminal in hun hut amendementen in te dienen, bij voorbeeld persoonlijke omstandigheden ('ik ben over tien dagen jarig', 'mijn vrouwen zijn in verwachting' of 'niemand weet waar ik mijn testament heb verstopt'). Deze zogenaamde kans op amendering was natuurlijk maar een wassen neus, want de echt relevante gegevens zaten allang in het geheugen van de computer.

Zelf stond ik heel laag op de lijst; er waren meer dan veertig wachtenden die me vóór zouden gaan. Ik vond het niet nodig en ook niet sportief mij te beroepen op mijn eigenaarschap. Voor hetzelfde geld zouden anderen dan trouwens kunnen zeggen dat ik bovenáán behoorde te staan. Ondertussen vertrouwde ik de kapitein niet echt. Volgens mij zouden onze lichamen wel degelijk stuk voor stuk worden omgevormd tot hapklare maaltijden.

'Verdomde kannibaal,' zei ik dan ook tegen hem, toen we even buiten gehoorsfastand van de anderen

waren, 'dit begint nu toch heus te lijken op een wettelijke ontslaggrond.'

Hij glimlachte als een dodelijk vermoeide boer met kiespijn.

'Stuur de steward maar naar mijn suite,' zei ik, 'met een paar flessen goede wijn. Of cognac, dan kunnen jullie me straks flamberen.'

De definitieve lijst verscheen de volgende morgen bij het ontbijt op de beeldschermen in de eetzaal. De tros Leptuanen stond natuurlijk nog steeds helemaal onderaan en ook verder was de volgorde niet gewijzigd. Toen we dat op ons gemak hadden kunnen bekijken gingen de schermen op zwart en werd de hele binnenverlichting in het schip nog verder gedimd tot een zwak, haast spookachtig schijnsel.

Ik begon me toen serieus zorgen te maken.

'Heb je eigenlijk al om hulp gevraagd?' vroeg ik.

'U weet toch, meneer Steen, dat alleen materie sneller dan het licht kan gaan? Onze laserseinen...'

'Onder de passagiers natuurlijk,' onderbrak ik hem. 'Vertel ons eens wat nu precies het probleem is. Misschien hebben we toevallig een knappe kop aan boord. Die lui daar van Van Maanens Ster bij voorbeeld.'

'Die optie heb ik al onderzocht,' zei hij stijfjes.

Vier dagen later, op de vijftiende dag dus, verdwenen de eerste drie passagiers in de Omvormer. De kapitein sprak vooraf enkele plechtige woorden, goddank niet uit de werken van Posterholt – voor wie de dood trouwens niet meer was dan een uit een valse invalshoek bekeken en daardoor tot schijnlineariteit vervormde vectorkromme, of zoiets – maar een degelijke, toepasselijke tekst over ‘tot as zult gij wederkeren’, althans woorden van die strekking. Het hielp wel, want onze wrange grapjes van de voorafgaande dagen over ‘ietwat premature crematies’ en de andere expressies van galgehumor, vooral tijdens de maaltijden, waren meteen vergeten en de drie slachtoffers volgden de kapitein gedwee naar een afgesloten deel van het schip.

De volgende dag werden vier passagiers meegenomen naar de Omvormer. Als de rekenkundige reeks zich op deze manier voortzette, zouden wij het niet lang meer kunnen uitzingen. En als ik zo bleef drinken als ik deed, zou de *Mouton Cadet* ook wel gauw op zijn. Het gekke was dat ik de dood nauwelijks vreesde, maar dat ik het hart niet had om te vragen hoeveel flessen van die wijn er nog waren.

De kapitein werd met de dag bleker en magerder. Hij keek met holle, door slaapgebrek geteisterde ogen

over onze hoofden heen alsof hij in de schemering van de lounge elk moment een vurig *mene tekel*, maar dan van verlossende aard, verwachtte te zien. En toen ik hem salarisverhoging beloofde, mijn eigen expressie van galgehumor, keek hij me aan alsof ik de Omvormer al achter de rug had.

Maar de volgende ochtend, tijdens het zoveelste schamele ontbijt, voelden we opeens een trilling, gevolgd door een schok. Iedereen sprong geagiteerd overeind, ook de kapitein, en begon te praten, te gillen, te huilen. Het duurde even voordat het weer stil was, maar toen heerste er dan ook wat je noemt een *doodse* stilte. Geen trillingen meer, geen schokken, niets.

De kapitein verdween en kwam even later terug om te vertellen dat er nog steeds geen hoop was. Hij liet zelfs doorschemeren dat de hoop nu kleiner was geworden dan ooit, omdat een bepaald, wanhopig experiment mislukt was. Hij riep de namen af van de volgende vijf passagiers van de dodenlijst en wachtte met afgezakte schouders tot ze allemaal weg waren.

‘Morgen,’ zei hij tegen de achterblijvers, ‘moeten het er zes zijn. Het spijt me. Ik kan u alleen adviseren te bidden tot de God van uw eigen keuze. Degenen die nog willen kiezen wil ik graag helpen. Daartoe zullen de

hoofdcomputer en de beeldschermen van 11.00 tot 12.00 uur eenmalig volledig worden geactiveerd, ondanks de energie die dat vergt. Het geldt echter alleen voor trefwoorden als God, Goden, Geestelijk Leven en Gomorra, dat spreekt wel vanzelf, en voor de aldaar opgenomen verwijzingen.'

Ik kende Gomorra alleen als een planeet in de sector PK 223 – veel kalksteen, weidegrond, ondiepe oceanen – en werd door het horen van de naam plotseling herinnerd aan mijn beroep. Ik was makelaar, verdomme! Ik was een zakenman en nog wel de *eigenaar* van deze vleugellame schuit! Ik had helemaal geen trek om een naamlijst van duizenden Goden in te zien (al was ik opeens nieuwsgierig of ook die vermaledijde Posterholt er al bij stond, want dat zou de mooiste ironie zijn: een atheïst die het zelf tot God schopt), maar nu wilde ik *actie*.

Bij het verlaten van de eetzaal ging ik niet rechtsaf naar de passagiersverblijven en de recreatieruimten, maar linksaf. Daar was het verboden voor passagiers (en eigenaars), zoals ettelijke bordjes met doodskoppen en bitse teksten duidelijk probeerden te maken. Onderweg vroeg ik me af waarom niemand van ons zich eerder aan deze verkenningstocht had gewaagd. Waarom hadden wij ons zo lijdzaam in ons lot geschikt? Had iedereen het te

druk gehad met het boetsen van een levensechte gods-ervaring? Of had het meer te maken met de natuurlijke gedweeheid van levende wezens die in kuddeverband een betaalde reis ondernemen? Die wezens willen immers vermaakt worden, ze willen niet moeilijk doen en vooral willen ze vertrouwen hebben en houden in de competentie van de reisleiding.

Naarmate ik verder kwam, werd het lichter in de gangen. Zo wist ik dat ik op het goede spoor was. Ik negeerde alle verbodsbepalingen en dreigementen, en zocht net zo lang tot ik de deur met het opschrift KAPITEIN had gevonden. Mijn knieën knikten toen van vermoeidheid, ondervoeding en overmatig alcoholgebruik, maar mijn hart sprong op, als het ware.

De deur was gesloten. Ik gaf er met beide handen een luide roffel op.

'Doe open! Hier is de eigenaar, verdomme!'

Ik hoorde geroezemoes dat eerst in volume toenam en toen opeens overging in diepe stilte.

Dat was op de zeventiende dag.

Het eerste wat ik zag toen de deur na een dikke minuut werd geopend waren twee smakelijke dames van de menselijke soort. Die dekselse kapitein! Wel voor zichzelf

zorgen, maar geen greintje medemannelijk gevoel voor zijn eigenaar! Ik had de vrouwen nooit eerder gezien, maar nu ik dat genoeg smaakte – ze zaten vrijwel ongekleed naast elkaar – wist ik meteen dat het met mijn midlifecrisis en met mijn algehele vermoeidheid wel meeviel. Tachtig, wat was tachtig jaar nu? De beste jaren lagen nog voor me.

‘Ik vroeg me al af wanneer u zou komen,’ zei de kapitein. ‘Meestal komt de eerste passagier pas op dag negentien of twintig, uitgesproken querulanten daar-gelaten natuurlijk.’

‘En de slachtoffers dus,’ zei ik, met een knikje naar de twaalf zogenaamd al door de Omvormer verwerkte passagiers, die ontspannen aan rijk beladen tafeltjes zaten of languit op zachte bedden tegen de wanden lagen. De blauwe Siriaan droeg drankjes en hapjes aan. Alle lichten brandden op volle sterkte waar dat moest en er klonk uit verborgen bronnen zachte sfeermuziek (die overigens zozeer was afgestemd op een modaal, inter-planetair smaakbegrip dat je haar niet eens hoorde als je niet bewust luisterde).

‘Aha,’ zei de huichelachtige kapitein, in het geheel niet schuld bewust of verlegen. Hij zag er nog steeds mager en afgepeigerd uit, dus zijn slaapgebrek en onder-

voeding moesten wel echt zijn. ‘Aha,’ herhaalde hij, ‘u moet begrijpen dat we nooit eerder de eigenaar aan boord hebben gehad. Ik vond het correcter u niet in te lichten. U wilde toch óók een godservaring meemaken?’

Bij het horen van het woord ‘eigenaar’ gingen de twee dames schielijk een paar decimeter van elkaar vandaan zitten, alsof ze opeens elkaars concurrenten waren. Bedoelde de dichter dát toen hij het had over *das ewig Weibliche*? Ik gaf ze alvast een knipoog.

‘En hoe is de rest van het programma?’ vroeg ik bij een glas wijn en een malse kippeborst uit het vuistje.

‘We wachten tot het merendeel van de passagiers in dit deel van het schip is,’ zei de kapitein. ‘De meesten daarvan hebben dan hun godservaring al gehad. Het vooruitzicht van de Omvormer, u begrijpt wel... Dat is natuurlijk ook het ware selectiecriterium van de computer.’

‘En dan?’

‘Dan gaan we terug naar Procyon B2. Wie dat wil kan dan van boord. Zonder teruggave van de reissom natuurlijk.’

Het begon me te dagen. Ik had de kleine lettertjes van het reiscontract meteen al ietwat merkwaardig

gevonden, maar omdat ik immers de eigenaar was had ik ze maar vluchtig gelezen.

‘Een goudmijntje.’ Ik knikte waardierend. ‘En wat doe je met de passagiers die per se verder willen met de safari?’

‘Dat zijn er altijd maar een paar. Ik vertel ze dat er helaas te weinig gegadigden zijn overgebleven om mee te gaan en retourneer hun reissom.’

‘Helemaal?’

‘Nee, de helft netto, conform artikel 32 over “overmacht e.d.” van het contract.’

‘Gelukkig,’ zei ik, want ik vond dat er met mijn geld zuinig moest worden omgegaan.

‘Laten we het commercieel houden,’ vervolgde ik. ‘Als je mij de Siriaan meegeeft als uitkijk, kan ik straks ongemerkt terug naar mijn hut. Morgenvroeg meld ik me dan als vrijwilliger voor de Omvormer. We hoeven deze reis toch niet voortijdig af te breken omdat toevallig de eigenaar aan boord is?’

‘Dat ben ik helemaal met u eens, meneer.’

‘Dan ga ik nu maar.’

Op mijn bed gelegen, in mijn donkere kajuit, dacht ik na over de mogelijkheid dit handeltje op grotere schaal te

exploiteren. Tien, twintig schepen om te beginnen. Nee, dat ging niet. Het verhaal zou te bekend worden en dat zou de markt verpesten. Tenzij er een legale manier was om de passagiers werkelijk in de Omvormer...

Ik dutte in en werd pas wakker toen de volgende ochtend het signaal voor het ontbijt klonk. Ik herinnerde me mijn belofte dat ik me als vrijwilliger zou melden. Na het eten, toen vijf van de zes namen waren afgeroepen, stond ik op.

‘Er is nog hoop, ik *voel* het gewoon,’ zei ik. ‘Anderzijds ben ik maar een vrijgezel van middelbare leeftijd. Anderen, de vaders onder u, de moeders, de grootvaders...’ Oppassen nu, niet gaan overdrijven. ‘Die hebben allemaal meer recht op een laatste kans om gered te worden dan ik. Het uur van de waarheid is nooit ver weg en altijd duur. Ik meld mij vrijwillig als nummer zes van deze wanhoopsmaatregel. Vaarwel.’

Er werd op beschaafde wijze van instemming blijk gegeven. Een kwartiertje later zat ik met mijn vijf zogenaamde lotgenoten in de kapiteinshut, die eigenlijk meer een restaurant annex lounge was. Ik genoot er van mijn eerste glaasje wijn, toen plotseling het licht uitviel en ik een hevige schok voelde. Een nieuwe truc om de arme sloebers in de eetzaal nog een beetje hoop te geven.

De kapitein zou nu wel bij hen zijn om een opbeurend woord te spreken.

Maar ik had me vergist. De kapitein was nog bij óns. Of terug bij ons.

‘Geen reden tot paniek,’ klonk zijn stem vanuit het donker. Hij was dus toch even weg geweest, denk ik. Ik verbeeldde me te horen dat ze onvast klonk.

‘Kom, kapitein, wij weten wel beter,’ zei ik.

Veel van mijn medepassagiers giechelden nerveus.

‘Dit is serieus, meneer Steen,’ antwoordde hij. Er klonk een vreemde ernst in die woorden en ik besloot hem voorlopig maar zijn gang te laten gaan en het spel mee te spelen.

‘Dames en heren,’ vervolgde hij, ‘we hebben een ontploffing gehad in de aandrijftruimte en onder de koelcellen. De grote Omvormer is buiten werking en een paar gastanks zijn lek geraakt. Maakt u zich geen zorgen: er zijn geen gifgassen bij. Maar het is absoluut noodzakelijk dat u niet rookt en geen vuur maakt totdat we alles weer helemaal onder controle hebben. Het beste kunt u gewoon blijven zitten of liggen waar u ligt. Of zit.’

Er werd niet meer gegiecheld.

We bleven allemaal keurig op onze plek, want er waren verschillende medepassagiers die wij liever niet in het donker tegenkwamen. Niet lijf aan lijf tenminste.

Zelfs als klein kind ben ik nooit bang geweest in het donker. Ook nu werd ik er niet zenuwachtig van, al was het werkelijk pikdonker in die kapiteinshut. De zwakke glans van de wijzerplaat van mijn analoge horloge – een antiek exemplaar – deed pijn aan mijn ogen als ik er lang naar keek. En als ik mijn ogen dan weer sloot, leek het alsof die gloed nog steeds probeerde een gat in mijn netvlies te schroeien.

In complete duisternis verglijdt de tijd langzamer dan anders. Tien keer langzamer, schat ik. Dat duurde en duurde maar.

Het was zó donker dat ik niet eens kon zien of de patrijspooten gesloten waren. Ik kon natuurlijk wel voelen waar ze zaten, die schijven van gewapend glas of zoiets, gevat in hun ronde lijsten, maar zelfs bijgelicht door mijn horloge zag ik alleen dat glas en verder niets dan zwarte duisternis. Het zwart van de buitenluiken? De eeuwige duisternis van de steenklomp waar we zogenaamd op waren gestrand? Het diffuse zwart van tijdens een transmutatie? Alles was mogelijk.

Naarmate het langer duurde werden mijn lotgenoten nerveuzer. Dat bleek uit de conversaties, die eerst geforceerd luchtig waren, daarna hysterische tintjes kregen, vervolgens onverstaanbaar werden omdat elke soort verviel in de eigen taal, en tenslotte geheel verstomden. De kapitein liet zich niet meer zien. Horen, bedoel ik. Ook de twee Aardse dames zwegen in alle talen, hetgeen mijn fantasie even prikkelde, maar wat koop je daarvoor?.

Onderdrukte snikgeluiden klonken van tijd tot tijd uit diverse hoeken. Misschien kunnen sommige soorten wel slechter tegen inktzwarte duisternis dan wij mensen, wie zal het zeggen. In elk geval bleken zelfs de exotische levensvormen die gewoonlijk een zwijgend bestaan leiden in deze omstandigheden in staat tot doffe, gesmoorde, maar wel degelijk hoorbare uitingen van verdriet. Of misschien was het extase. Misschien kregen ze een tweede godservaring, een ultiem godsbesef. Dan hadden ze er nu twee voor het geld van één.

Ik niet. Sterker nog; zacht, maar langdurig en intens, vervloekte ik de onzalige dag waarop ik aan deze safari was begonnen.

Toen de kapitein zich na twintig uur duisternis eindelijk weer bij ons voegde, klonk zijn stem ongewoon plechtig.

‘Ik heb goed nieuws en slecht nieuws,’ zei hij.

Ik slikte een hatelijke opmerking in. Ik was immers slechts de eigenaar en moest me vooral niet met de gang van zaken bemoeien.

‘Het goede nieuws,’ hernam hij na een korte pauze, alsof hij mij bewust een kans had willen geven om tussenbeide te komen, ‘is dat we als gevolg van de ontploffing weliswaar een ongestuurde reeks van transmutaties hebben gemaakt, maar dat de *Stella Maris* nog geheel intact is.’

Vanuit het donker sproeiden opgewonden mompелgeluiden en kreetjes als een lauwe douche over me heen. Niemand anders vroeg het, dus ik deed het zelf maar.

‘En het slechte nieuws?’

‘Ah, meneer Steen, hoor ik. De eigenaar. U hebt een ongelukkige reis gekozen. Wel, het slechte nieuws bestaat eigenlijk uit twee delen. Ten eerste is de Omvormer nog steeds stuk. Te weinig energie, dus.’

Het werd weer stil in de hut.

‘Ten tweede,’ vervolgde de kapitein, nu bijna fluisterend, ‘hebben we geen flauw idee waar we ons bevinden. Ik bedoel: in welke Melkweg.’

‘Doe om te beginnen de patrijspoorten maar eens open,’ baste een Parnassiaan, die ik van zijn stem herkende al was hij een zwijgzaam type.

Er klonken geluiden van bijval, althans zo legde ik ze uit. We hadden een stel vreemde gasten aan boord! Ik kende het spelletje van de kapitein niet, als het al een spelletje was, maar ik besloot hem een handje te helpen. Louter uit commerciële overwegingen natuurlijk.

‘Begrijp ik het goed,’ vroeg ik met de gezaghebbende stem waarmee ik elk gezelschap desgewenst stil krijg, ‘dat je niet weet waar we zijn en dat je in elk geval niet genoeg energie meer hebt om naar huis terug te keren?’

‘Ja,’ gaf hij toe. En in de verblufte stilte voegde hij er op welhaast troostende toon aan toe: ‘Maar als we de Omvormer kunnen repareren en er dan twintig of vijfentwintig passagiers, natuurlijk na een serieuze selectie, of misschien een loting...’

‘De details zijn van later zorg,’ onderbrak ik hem. ‘Laat nu eerst maar eens zien waar we zijn.’

En dat deed hij.

Het was nog steeds aardedonker in de hut toen de buitenluiken voor één patrijspoort onhoorbaar naar twee kanten opzij schoven. Dat kon kennelijk met handbediening van binnenuit. Zelf keek ik toen eerst de verkeerde kant op, naar links, maar daar was niets te zien, behalve een nieuwe, wat grijzere duisternis en de verre stipjes van een paar sterren. Maar naast mij hoorde ik kreten van opwinding van mensen die naar rechts keken. Ik voelde, meer dan ik zag, dat iedereen zich voor het venster verdrong en toen ikzelf die kant op keek kon ik die agitatie goed begrijpen.

Zelf ben ik een visueel ingesteld type. Een esthetische aanblik, of het nu een vrouw is, een kunstwerk, een aangenaam glooiend lapje grond of iets anders, kan me onder omstandigheden rillingen op mijn rug bezorgen. Ik kan genieten als ik de soepele, lange ledematen en de naar het blauwgroen zwemende huidskleur van een zelfbewust paraderende zwarte schoonheid waarneem – ook zonder daarbij meteen aan bedgeneugten te denken. Ik bedoel maar: ik ben een simpele makelaar in landerijen en ik ben niet bijzonder ontwikkeld, intellectueel gezien, zoals Bea en Laura me ook bij voortduring verzekeren, maar ik *weet* wat mooi is. Ik heb zelfs oog voor de schoonheid van sommige

zwartekousenmeisjes, een schoonheid waarvoor minder visueel ingestelde zakenlieden dan ik gewoonlijk stekeblind zijn.

Voor onze verbijsterde ogen ontvouwde zich de schitterende aanblik van een kleine zon die op korte afstand werd omcirkeld door acht glanzende, lichtgevendende planeten. Vanuit onze gezichtshoek leken ze door hun gelijke omvang (alleen de zon was iets groter) en vrij geringe afstand tot de zon allemaal even helder: negen stralende zusters in een onregelmatig, maar fascinerend patroon, dat straks zou wijken voor andere, nog mooiere patronen. Elk van de planeten leek een gladde, vlekkeloze bol van nikkel of zilver of platina, gepolijst door het ruimtestof van duizenden millennia. En instinctief wist ik dat ze grote verschillen in omlooptijd hadden en dat de prachtigste configuraties elkaar in een eindeloze reeks van steeds verrassende wonderbaarlijkheid zouden aflossen.

‘Deze heb ik Gods Knickers genoemd,’ fluisterde de kapitein in mijn oor. ‘Ze zijn uw derde en laatste kans op een godservaring.’

Ik knikte. In het schemerdonker kon hij het niet zien, maar dat drong pas later tot mij door.

Ik heb Gods Knickers voor mezelf gehouden.

Wie een verhaal schrijft kan een sprongetje naar het verleden maken; dat heet flashback, geloof ik. Als makelaar ben ik niet zo best thuis in die materie. Maar op dit punt van mijn relaas aangeland, moet ik toch even iets kwijt in de tegenwoordige tijd. Dat wil zeggen: ten opzichte van de rest van mijn relaas is het toekomstige tijd, maar voor wie dit leest, nadat ik het dus geschreven heb, is het verleden tijd. Iemand die voor zijn beroep schrijft, kan van dit soort problemen volgens mij gemakkelijk aan de drank raken. Hoe dan ook: ik bezondig mij nu dus aan iets wat ik gemakshalve maar een *flash forward* noem.

Ik heb Gods Knickers voor mijzelf gehouden.

Toen het dus tot me doordrong dat de kapitein mijn knikje niet had kunnen zien, sprak ik hardop.

‘Ja,’ zei ik, ‘voor ontvankelijke types moet dit een bevredigend substituut van een godservaring zijn. Ik krijg er zelf bijna de tranen van in mijn ogen.’

Ik deed zo relativerend omdat ik het nodig vond mijn rol als werkgever even te profileren.

‘Hen je dit stelsel al bij de CRBSP gemeld?’ Ik liet de vraag zo achteloos mogelijk klinken.

‘Het mooiste, meneer Steen,’ zei hij, ‘hebt u nog niet gezien. Dat kleine zonnetje daar verandert om de paar uur finaal van kleur. Bloedrood, goudbruin, azuurblauw, smaragdgroen – noem maar op! In een onvoorspelbaar ritme. Een toverbal, meneer. Een godswonder!’

‘Vraag niet hoe het kan, maar geniet ervan,’ mompelde ik, zonder te verwachten dat de kapitein het zou horen. Er had iets van extase in zijn stem geklonken.

‘En soms, meneer Steen,’ verzuchtte hij, ‘gewoon zwart, pikzwart. De donkerste krochten van de hel kunnen niet zwarter zijn dan dit negental. De planeetjes hebben namelijk een perfect spiegelvlak – nikkel, titaan, gesmeed ijzer, wie zal het zeggen. En als de zon zwart wordt, is het alsof de eeuwige kou van de hel een ijsklomp maakt van je hart. Je durft niet te hopen, je *vergeet* zelfs te hopen dat er nog ooit licht en kleur en misschien zelfs warmte zal komen. Je vreest dat het eeuwig gaat duren.’

‘Dat is ook een soort godservaring,’ zei ik toegankelijk. Toch een soort zwarteklous, die man. Maar ik wilde wel graag antwoord op mijn vraag.

‘De Centrale Registers,’ hielp ik hem, ‘voor Buiten-Solaire Planeten, je weet wel, CRBSP.’

Ik voelde in het schemerige licht als het ware dat hij me met een afwezige blik aankeek. In zekere zin was mijn

vraag misschien wat prozaïsch, banaal of zelfs haast obsceen, gezien de feeërieke aanblik buitenboord, maar ik was nu eenmaal een zakenman. Het ging mij niet om het spel, maar om de Knikkers.’

‘Nee,’ zei hij.

‘Doe de lampen nu maar aan,’ zei ik op een toon die geen tegenspraak duldde. ‘We gaan naar huis.’

‘Ja, maar we kunnen niet... we weten niet...’

‘Gelul,’ zei ik vriendelijk, maar ferm. ‘De komedie is *finita*. Ik waardeer je pogingen mij stapsgewijs een godservaring door de strot te duwen, maar het is nu welletjes geweest. De rest van het programma vervalt op verzoek van de jubilaris zelf.’

Dat is het voordeel als je eigenaar bent. Er wordt naar je geluisterd. Tijdens de terugreis vond er een hartverwarmende verbroedering tussen de passagiers plaats, met lange, overvloedige maaltijden, rijkelijk begoten met drank. Zelfs de *Mouton Cadet* bleek nog lang niet op.

Het zou twee etmalen duren voordat wij de eerste passagiers zouden afzetten op hun thuisplaneet, althans op Procyon B2, en ik deed in die periode goede zaken. Ik had een kort, voorlopig contract opgesteld en behield mij uiteraard alle rechten voor, maar ik beloofde een luxueus

buitenhuis op een van Gods Knickers naar facilitaire keuze, binnen een jaar ‘of zoveel later als nodig blijkt’ op te leveren door mijn firma ‘in een nader overeen te komen staat’ en zo voorts. Laat dat maar aan mij over.

Ik vroeg gigantische prijzen. Zelfs de contante aanbeting was schrikwekkend hoog. Een klein kind weet dat je geen contracten moet tekenen in euforie, en al helemaal niet na een copieuze maaltijd, maar driekwart van de steenrijke snobs aan boord ging juichend akkoord met mijn buitensporige voorwaarden. Mijn voornaamste verkoopargument had dan ook wel allure. Ik beloofde elke koper een gegarandeerd vrije horizon, veertig jaar minstens. Iedereen zou daar in die periode moederziel alleen zijn met de onvoorspelbare kleurschakeringen van het zonnetje en tevens met het spiegelvlak – beurtelings warm, kil, onthutsend lieflijk, bedwelmend – van het perceel waarop zijn aankoop was gebouwd en alle Knickers aan het uitspansel. Of haar aankoop. Het geslacht van de Leptuanen bijvoorbeeld is mij nooit helder geworden. Ze zouden alleen zijn met een einde-loze spiegel. Ze zouden alleen de spiegel, zichzelf en hun spiegelbeeld zien. En ze zouden rustig kunnen nadenken over de vraag wie van die drie nu eigenlijk God was.

Ik had snel uitgerekend dat ik volgens deze voorwaarden minstens een paar duizend exclusieve percelen zou kunnen verkopen, nog afgezien van enkele tientallen vakantiecentra met maisonettes en misschien enkele familiepensies voor de betere middenklasse.

Ik genoot van mijn verkoopactiviteiten. De CRBSP zou geen roet in het eten gooien. Het woord van een eigenaar telde daar van oudsher veel zwaarder dan dat van een kapitein. Mijn claim zou erkend worden.

Wel beloofde ik de kapitein een gratis perceel en een forse bonus. Dat was vlak voordat we op Procyon B2 zouden arriveren. Ik bedankte hem speciaal voor de twee Aardse dames die hij te mijnen gerieve – zo noemde hij het zelf – had meegenomen en die ik inmiddels een stuk beter had leren kennen.

‘Hoe heten ze trouwens?’ vroeg ik.

‘Dat moet ik opzoeken,’ zei hij.

‘Ik hoor het nog wel.’ zei ik. ‘Laat ze volgende week woensdag maar langskomen bij mijn secretaresse.’

Hij knikte. ‘Mag ik eens iets vragen?’

‘Ga je gang,’ zei ik.

‘Hebt u nu zelf een godservaring gehad, meneer Steen?’

Ik dacht even na. Mijn midlife crisis was voorbij. Ik zou voorlopig de overlijdensberichten geen blik meer waardig keuren en wilde er zelf weer veertig, vijftig jaar hard tegenaan tot mijn pensioenleeftijd. Ik had een gouden project onder handen. Ik was Bea en Laura bijna vergeten. Ik kon lachen om Posterholt en zijn axioma's. Vrouwelijk schoon bekoorde me weer, eten en drinken konden me weer verrukken.

‘Ja,’ zei ik. ‘Ik leef weer, ik doe weer met plezier zaken.’

‘Dat was dan ook uw vierde kans,’ zei de kapitein. Die opmerking begreep ik pas later.

‘Godservaringen bestaan alleen in jezelf,’ zei ik. ‘Spiegels kunnen dus helpen. Gods Knickers zijn spiegels. Niet meer en niet minder. Ze zijn voor ons geschapen.’

Ik vond het zelf nogal hoogdravend klinken. Als een soort moraal van een soort sprookjesverhaal. Maar de kapitein keek me op een vreemde manier aan, alsof ik meer bedoelde dan ik zei en alsof hij dat uitstekend begreep.

‘Dan hoeven we u de vijfde en allerlaatste kans niet meer te geven,’ zei hij op een toon die tevredenheid uitdrukte. Hij haalde een plat zwart apparaatje uit zijn zak en drukte op een knop. Eerst had ik het niet in de gaten,

maar toen zag ik dat al mijn medepassagiers en de Siriaan in de kapiteinshut als leeglopende ballonnen ineenschrompelden tot vormloze hoopjes materie op hun stoel of op de vloer. Mijn God, ik wist wel dat er simulaties bestonden, replica's, maar niet dat ze zó verdomd echt konden lijken!

‘En de contracten dan?’ riep ik uit. Voor mij als zakenman en makelaar was dat natuurlijk de eerste zorg.

‘U vindt nog klanten genoeg,’ zei de kapitein.

Tot mijn opluchting zag ik dat althans de twee Aardse dames echt waren en bleven. Ik begon te lachen.

‘Dit was dus wat je noemt een privéreis voor meneer Steen helemaal alleen!’ constateerde ik nogal verbouwereerd

‘Ja, meneer. Een idee van de dames Bea en... eh... Laura.’

Dat had ik eigenlijk kunnen weten. Moeders en oudere zussen zitten altijd vol plannetjes, vooral als ze maar één zoon en één jonger broertje hebben.

Onder de zwartekousen van de douane van Markwaard bevond zich deze keer een heel mooi meisje met een lang, smal gezicht, bruine ogen die fraai kleurden bij haar

wijnrode uniform, en blonde, gekrulde haren. Ze was hoogstens veertig, een jong kind, de gloed van haar jeugd laaide nog in haar ogen. Ze bekeek mijn pas met een mengeling van eerbied en scepsis, en ik was in de ban van haar vochtige lippen, delicate kin, de welving van haar witte, strenge bloes.

‘Heb je vanavond al plannen, Ine?’ vroeg ik brutaal. Haar naam stond op de badge die zij droeg.

En toen zij aarzelde, me niet meteen afwimpelde, sprong mijn hart op in mijn keel, alsof ik weer dertig, veertig was.

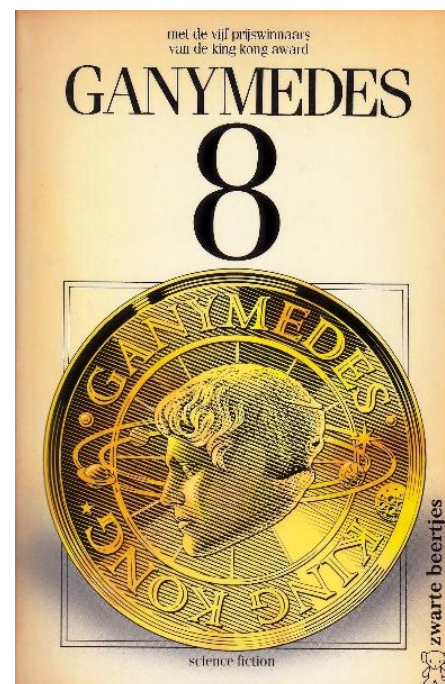
Later zijn we getrouwd – als ik me nog een *flash forward* mag veroorloven. Vrijen met de geliefde die je met je eigen leven zou willen beschermen, met het betere deel van jezelf, dát is de mooiste godservaring die voor nuchtere stervelingen als ik is weggelegd.

‘Dat is de moraal van het verhaal,’ zei ik dan altijd afsluitend, ‘Gods Knikkers of niet.’

En zij bleef zwartekous natuurlijk. Onweerstaanbaar, warmbloedig, een rots vol liefde en godsbesef.

‘Je mag Zijn naam en zelfs Zijn Knikkers niet ijdel gebruiken,’ wierp ze dan tegen, telkens weer, waarna ik haar tegenspraak smoorde met mijn kussen.

Maar nog steeds weet ik niet of Laura en Bea er niet óók voor hebben gezorgd dat Ine uitgerekend op de dag van mijn terugkeer aan de douane van Markwaard was toegevoegd. Overal bemoeien ze zich mee, die vrouwen.

Peter Cuijpers, 20 september 2020

Kleine correcties in de versie die in *Ganyemedes 8* (1984) stond. Met dit verhaal won ik dat jaar (gedeeld) de eerste prijs in de jaarlijkse SF-verhalenwedstrijd, zoals ook in 1976 en 1990.